

N:o 109.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1899, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Hunna n:o 3 Östergård i Kronobergs län.

(I. A.)

Enligt hvad i en till Riksdagen aflåten proposition (n:o 81) af den 7 nästlidne april meddelas, hade domänstyrelsen i skrifvelse den 3 sistlidne mars anmält, att vid verkställd arrendeuppskattning af det i Skatelöfs socken och Allbo härad af Kronobergs län belägna, genom domänstyrelsens kontrakt den 2 mars 1888 mot årligt arrende af 560 kronor, deraf 50 kronor för fri dispositionsrätt öfver skogsafkastningen, till den 14 mars 1900 utarrenderade förra fanjunkarebostället $\frac{3}{4}$ mantal Hunna n:o 3 Östergård, förslag väckts om egendomens styckning och försäljning i särskilda lotter; och hade domänstyrelsen underställt frågan Kongl. Maj:ts pröfning, dervid styrelsen tillika öfverlemnade instrumentet öfver berörda arrendeuppskattning jemte yttranden i ärendet af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet och landtmäteristyrelsen äfvensom öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af berörda handlingar inhemtades, bland annat,

att egendomen, som vore belägen 0,4 mil från Grimslöfs jernvägsstation, omfattar en areal af 100 har 11,50 ar, fördelad i fem på vidt skilda afstånd från hvarandra belägna skiften;

att uppskattningsmännen ansett skäl ej förefinnas för statsverket att bibehålla egendomen, utan hemställt, att densamma måtte försäljas i enlighet med af uppskattningsmännen uppgjort förslag;

att enligt detta förslag hufvudgården med åbyggnader och der till nu brukade två skiften, nemligen hemskiftet jemte dermed sammanhängande Kohagen och Hälängsskiftet, innefattande med undantag af derifrån för Carlshamns—Vislanda jernväg exproprierad mark tillsammans 42 har 18,60 ar, hvaraf 9 har 24,40 ar åker, 4 har 23 ar äng och 28 har 71,20 ar betes- och skogsmark, skulle säljas såsom en lott, för hvilken saluvärdet beräknats till 4,426 kronor 25 öre, deraf 226 kronor 25 öre för växande skog;

att den andra lotten skulle utgöras af det på 2 kilometers afstånd från hufvudgården belägna utskiftet Högalycke med en areal af sammanlagdt 32 har 12,60 ar, deraf 2 har 28,70 ar åker, 1 har 6,10 ar äng och 28 har 77,80 ar betes- och skogsmark, hvilket utskifte till dess hufvudsakligaste del eller 2 har 11,80 ar åker, 97 ar äng och 28 har 77,80 ar betes- och skogsmark nu brukades af soldaten August Ek mot årlig afgäld till arrendatorn af 50 kronor, varande å detta utskifte uppförda dels boningshus och ladugård, tillhöriga Ek, dels två backstugor, som egdes och beboddes af två åldriga fattighjon, hvilka till sina stugor häfdade tillsammans 16,90 ar åker och 9,10 ar äng; och hade uppskattningsmännen föreslagit, att de begge backstugorna måtte efter innehafvarnes fränfalle nedrivas samt utskiftet i dess helhet för ett beräknadt värde af 5,410 kronor 41 öre, deraf 3,712 kronor 50 öre för växande skog, säljas särskildt för sig;

att den tredje och den fjerde lotten skulle bestå af utskiftet Ut-skogen, äfven benämndt Hallen, hvilket vore beläget i Vestra Torsås socken på 1,1 mils afstånd från hufvudgården och, innehållande tillsammans 21 har och 85 ar, vore deladt i två brukningsdelar, af hvilka den ena, bestående af 3 har 32,40 ar åker, 74 ar äng och 8 har 28,60 ar betesmark, eller tillsammans 12 har 35 ar, och benämnd Backhultet, innehades med egna åbyggnader af Sven Magnus Johansson mot årlig afgäld till arrendatorn af 150 kronor samt den andra, utgörande 2 har 13,50 ar åker, 54,50 ar äng och 6 har 82 ar betesmark, eller tillsammans 9 har 50 ar, och benämnd Sjöhultet, innehades med egna åbyggnader af Magnus Johannesson mot årlig afgäld till arrendatorn af 100 kronor; och hade uppskattningsmännen föreslagit, att en hvar af dessa begge brukningsdelar måtte försäljas till nuvarande innehafvare mot åsatta saluvärden, utgörande för Backhultet 1,912 kronor 29 öre, deraf

200 kronor för växande skog, och för Sjöhultet 1,110 kronor 80 öre, deruti icke inginge något särskildt värde för den obetydliga skogen;

att den femte lotten skulle innefatta det i Vestra Torsås socken på 1,1 mil från hufvudgården belägna utskiftet Torstalycke, hvilket innehållande tillsammans 3 har 95,30 ar, hvaraf 26,70 ar åker, 1 har 30,60 ar äng och 2 har 38 ar betesmark, icke vore försedt med åbyggnader, utan brukades af en person, som arrenderade ett angränsande hemmans jordområde mot årlig afgäld till arrendatorn af 17 kronor; och hade uppskattningsmännen föreslagit, att detta utskifte måtte försäljas till nuvarande brukaren mot ett saluvärde af 290 kronor 78 öre, deraf 20 kronor för växande skog;

att uppskattningsmännen sålunda ansett hela egendomens saluvärde utgöra 13,150 kronor 53 öre och beräknat dess arrendevärde till 400 kronor, deraf för hufvudgården 168 kronor; samt

att bemälda Ek, Sven Magnus Johansson och Magnus Johanneson förklarar sig villige att mot de af uppskattningsmännen åsatta saluvärden inköpa de af dem bebodda, till afyttring föreslagna områdena samt för köpeskillingarnes erläggande stält antagliga borgensförbindelser, hvarjemte Ek förklarar, att han medgäfvit rätt för innehafvarne af de å Högalycke bosatta backstugorna att under deras lifstid få förfoga öfver sina byggnader.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade, enär å egendomen funnes icke mindre än tre med enskilda åbyggnader försedda lägenheter med bekväma gränser och lämpliga utfartsvägar samt egendomens egoområde vore splittradt i ett flertal, från hvarandra på längre afstånd belägna skiften, hvilket alltid måste försvåra egendomens fördelaktiga utarrendering, hvartill komme, att egendomens försäljning sannolikt blefve ur finansiell synpunkt för statsverket fördelaktigare än dess förnyade upplåtande på arrende, ansett, att egendomen icke borde i statens ego bibehållas, utan att den borde afyttras, dervid Kongl. Maj:ts befallningshafvande lika med uppskattningsmännen funnit, att egendomen borde styckas, men ansett det vara för ändamålet tillräckligt, att de olika lotternas antal bestämdes till fyra, nemligen dels hufvudgården jemte Torstalyckeskiftet, dels Högalyckeskiftet, dels lägenheten Sjöhultet och dels lägenheten Backhultet, hvilka två sistnämnda egolotter, såsom icke inbegripna i det Hunna by öfvergångna laga skifte, borde för mantals åsättande af landtmätare vederbörligen graderas.

Landtmäteristyrelsen hade funnit hinder på grund af stadgandet i 2 § 2 mom. af lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896 icke möta för fördelning genom egostyck-

ning af ifrågavarande egendom i sådana lotter, som i arrende- och saluvärderingsinstrumentet föreslagits.

För egen del hade domänstyrelsen anfört, att styrelsen lika med uppskattningmännen och Kongl. Maj:ts befallningshafvande ansåge förmanligast, att egendomen försålles, men tillika funne det ändamål, som afsåges i Riksdagens skrifvelse angående vissa åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att bilda egna jordbruk den 9 maj 1894 samt kongl. skrifvelsen till styrelsen angående bestämmelser att tjena till efter rättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner den 25 september 1896, bäst tillgodosåges genom egendomens styckning i så många delar lämpligen ske kunde; och biträdde styrelsen för den skull det af uppskattningmännen framställda förslag om egendomens styckning i fem lotter.

Med afseende å hvad i ärendet förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva,

dels att ifrågavarande egendom finge på det sätt försäljas, att, sedan dess egoområde enligt lagen om hemmansklyfning, egostyckning och jordafsöndring den 27 juni 1896 blifvit styckadt mellan omförmälda fem lotter, i sammanhang hvarmed egogränserna mellan lägenheterna Sjöhultet och Backhultet borde å karta noggrant utmärkas, hufvudgården med hemskiftet samt Kohagen och Hälångsskiftet, dock med undantag af derifrån exproprierad mark, utbjödes å offentlig auktion till den högstbjudande på de i kongl. brefvet den 29 maj 1874 stadgade vilkor, andelen i Torstalyckeskiftet utbjödes till försäljning i enlighet med föreskriften i 8:de punkten af förberörda kongl. skrifvelse den 25 september 1896 samt hvar och en af lägenheterna Högalyckeskiftet, Sjöhultet och Backhultet försålles, Högalyckeskiftet till soldaten Ek mot en köpesumma af 5,410 kronor 41 öre, med skyldighet för Ek att enligt sitt åtagande låta nuvarande innehafvarne af de två å området befintliga backstugorna till deras död hafva desamma kvarstående samt bebo samma backstugor, lägenheten Sjöhultet till Magnus Johannesson mot en köpeskillning af 1,110 kronor 80 öre samt lägenheten Backhultet till Sven Magnus Johansson mot en köpesumma af 1,912 kronor 29 öre, med rätt för köparne af de tre lägenheterna att erlægga köpesummorna under loppet af tio år med en tiondedel årligen och på de vilkor i öfrigt, som finnes angifna i berörda kongl. skrifvelse den 25 september 1896, allt med tillträdesrätt den 14 mars 1900;

dels ock att de medel, som genom nu ifrågasatta försäljningar kunde komma att inflyta, finge på samma sätt som köpeskillningarne

för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Då Kongl. Maj:ts föreliggande motion icke gifvit anledning till någon erinran, hemställer utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 9 maj 1899.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
